

**PRÍHOVOR PREZIDENTA SR
pri príležitosti osláv 81. výročia
Slovenského národného povstania**

Banská Bystrica, 29. 8. 2025

Vážení žijúci hrdinovia Slovenského národného povstania,

ctení hostia,

vážené dámy, vážení páni, milí spoluobčania!

Dlhé roky sa zúčastňujem na oslavách Slovenského národného povstania tu v Banskej Bystrici. Tieto oslavy sú vždy rôzne - s rôznym programom, rôznym príslušným výročím, ale aj v rôznej domácej či medzinárodnej situácii.

No moje najsilnejšie pocity sú vždy rovnaké. Pretože na tomto mieste každý jeden rok zblízka hľadím do tvári posledných žijúcich hrdinov Slovenského národného povstania. A tento pohľad ma naplňa hlbokým dojatím aj úprimnou hrdosťou.

Každý jeden rok pritom hľadím do očí menšej a menšej skupiny ľudí, ktorí sú priamymi nositeľmi našej historickej pamäte a aj živou kronikou povstaleckých udalostí. A vždy si uvedomujem, že sa pokúšame o nemožné: slovami vyjadriť vďaku za skutky, ktoré boli kľúčové pre životy celých generácií Sloveniek a Slovákov a ktoré nám dnes umožňujú hrdó si pripomínať výročie Povstania i výročie ukončenia strašnej druhej svetovej vojny.

A preto sa síce prihováram účastníkom osláv vždy inými slovami, tie najdôležitejšie vety sú vždy rovnaké. A ja ich zopakujem aj dnes a zopakujem ich vždy, keď budem mať tú časť stáť tvárou v tvár ľuďom, vďaka ktorým sme dnes slobodným a hrdým národom:

Ďakujeme vám, skutoční hrdinovia slovenského národa!

Skláňame sa v pokore pred vašou odvahou, odhodlaním a pred obetou, ktorú ste priniesli na oltár vlasti! Vieme, aké veľké boli vaše obete a nikdy, nikdy, na ne nezapudneme! Ďakujeme veľmi pekne! Kto sa s vami rozpráva o týchto pohnutých časoch pred 81 rokmi, rýchlo si uvedomí úžasnú vlastnosť, ktorá vás spoločne zdobí. Skromnosť.

Vy ste sa nepovažovali vtedy za hrdinov. Len ste urobili to, čo ste považovali za správne. A dnes vás pri spomienkach trápia skôr myšlienky na vašich kamarátov, rodiny a blízkych, ktorí sa oslobodenia, žiaľ, nedožili. A aj pre túto vašu neprehliadnutelnú skromnosť vám chcem

dnes opäť zdôrazniť, že pre nás všetkých hrdinami ste. Vy ste nechceli čakať, že za vás vyrieši situáciu niekto iný. Vy ste boli tí, ktorí sa vystavili až príliš reálnej smrti z rúk okupantov a ich prisluhovačov.

Pretože v zákopoch pri obrane našej vlasti sa skutočne zomieralo a zomieralo sa, žiaľ, veľa. To nebola počítačová hra, ktorú sa hrajú dnešní chlapci. Bol to skutočný zápas o život. A mnohí z tých, ktorí ho prežili, sa ešte mnoho rokov strhávali zo sna kvôli prežitej hrôze a nepredstaviteľnému utrpeniu.

Vážení hrdinovia Slovenského národného povstania!

Zviedli ste existenčný zápas so zlom a ste jeho víťazmi! Nech sa na vás nielen dnes, ale do konca vášho života upierajú zraky mladých generácií a hľadajú vo vás silu, inšpiráciu, hrdosť a odvahu obetovať sa za svoju vlasť, ak to bude treba.

Vážené dámy, vážení páni,

Častokrát sa v súvislosti so Slovenským národným povstaním spomína schopnosť národa zomknúť sa. Bojovať spolu napriek mnohým prirodzeným rozdielom medzi tými, ktorí stáli bok po boku na rovnakej strane – na strane slobody a na strane demokracie. A nie je to v tomto prípade žiadne klišé. V zákopoch so zbraňou v ruke naozaj ležali vedľa seba komunista s občianskym demokratom, vojak s partizánom, povstalec z juhu či zo severu, obyvateľ z mesta či dediny. A zázemie im robili ženy a deti, rovnako nasadzujúc vlastné životy a rovnako nehládajac na rozdiely, ktoré sú prítomné v každom jednom spoločenstve.

Dámy a páni,

keď sa však dnes niekto zvonka pozrie na stav, v ktorom sa slovenský národ nachádza, pomaly sa mu nechce veriť, že ten istý národ bol pred 81 rokmi schopný takej veľkej jednoty a vzájomného zomknutia sa za spoločný cieľ. ostali sme sa žiaľ ako spoločnosť do stavu, z ktorého vymizla nielen svornosť a jednota, ale aj základná tolerancia či vzájomné porozumenie.

Dnešné sociálne siete sa stali galaprehliadkou vzájomnej nenávisťi, ktorá sa čím ďalej, tým viac stupňuje. Ľudia neváhajú verejne želať jeden druhému smrť, vedome šíriť o druhom

lži či polopravdy. Verejne vyzývať na konanie zla a potom sa so zvrátenou hrdosťou týmto zlom ešte aj na sociálnych sieťach verejne pochváliť.

A mnohé médiá, ktoré sa celé desaťročia hrdili tým, že sú strážnymi psami demokracie, strážia dnes demokraciu tak, že túto nenávisť zo sociálnych sietí častokrát opakujú, používajú a namiesto tlmenia týchto zlých vášní sami prilievajú olej do ohňa vzájomnej neznášanlivosti.

Pretože médiá často túto zlobu nadšene a úplne zbytočne ukážu cez svoje médiá aj tým, ktorí ju na sociálnych sieťach nevideli. A potom spokojne referujú, čo všetko ich informácie spätne medzi ľuďmi rozpútali. Vzájomná nenávisť sa tak na miesto svojho pôvodu nevracia v kruhu, ale v stúpajúcej špirále, a tá špirála je čoraz väčšia a nebezpečnejšia.

A ja dnes so skutočnou obavou rozmýšľam, kde a či vôbec má táto špirála koniec. Čo všetko sme ešte schopní urobiť len preto, aby sme jeden druhému ublížili. A preto verejne varujem, že ak sa bude nenávisť v spoločnosti stupňovať, raz môže dospieť do bodu, kedy ľuďom nenávisť na sociálnych sieťach a v médiách už stačiť nebude. Už nebude stačiť svojho oponenta len uraziť, zastrašiť, ponížiť, vyliat naňho slovné vedrá lží, ohovárania, špiny a zloby.

Bojím sa, že sa zrazu niekomu zažiada skutočná zbraň namiesto tej slovnej. Zrazu môže prísť chuť na skutočnú krv. A k mentálnemu utrpeniu svojej obete bude chcieť niekto pridať ešte aj to fyzické.

Nekreslím teraz žiadneho pomysleného čerta na stenu, ale hovorím o hrozbe, ktorá už mala na Slovensku svoje konkrétne prejavy. Čo sme už naozaj zabudli na to, že takto pred vyše rokom sme na Slovensku čelili atentátu na predsedu vlády? Presne to sa vtedy stalo – že zrazu niekomu nestačila kritika a hejt na sociálnych sieťach. Zrazu si niekto povedal, že svoje zvrátené predstavy uskutoční vlastnými rukami.

A že lepší nástroj ako demokratické voľby je pištoľ, ktorou niekomu privodí smrť alebo doživotné utrpenie. A preto dnes verejne vyzývam všetkých, ktorí dnes svojou, možno častokrát drobnou, no každodennou čiastkou prispievajú k šíreniu vzájomnej nenávisťi, aby sa okamžite zastavili! Pretože z týchto drobných kvapiek sa napokon zrodí riava, ktorá nás ako národ môže vnútorne zničiť!

Pozrime sa znovu na hrdinov Slovenského národného povstania, živých svedkov najväčšej udalosti v našej spoločnej histórii! Oni v rukách držali zbrane, ktorými spoločne bojovali za našu slobodu!

Nezničme, prosím, ich odkaz tým, že raz zoberieme do rúk zbrane, aby sme bojovali jeden proti druhému! A verejne vyzývam aj politikov, ktorí si zo šírenia nenávisti urobili vlastnú politickú živnosť, aby s tým okamžite prestali!

Pretože na rozdiel od ostatných nesú politici neporovnateľne väčší kus zodpovednosti za to, kam sa náš spoločný štát uberá a ako budeme spolu ako národ v budúcnosti existovať.

Politika sa predsa nemôže zmeniť na súťaž, kto koho ešte viac urazí, kto akú latku slušnosti ešte podlezie a kto ako prvý odhodí posledné zábrany, ktoré nám vo verejnom priestore ešte zostali! Nenávisť je palivo, ktoré skvele horí, no neskutočne ťažko sa hasí. A na Slovensku sa pomaly, ale isto, aj kvôli politikom dostáva mimo akákoľvek kontrolu!

Preto sa opäť pozrime na hrdinov Slovenského národného povstania a skúsme sa aspoň trochu inšpirovať hodnotami, za ktoré boli ochotní obetovať svoje vlastné životy!

Slobodou, demokraciou a hrdosťou! Právom každého človeka na vlastnú životnú cestu! Právom každého národa na svoju existenciu! A právom každej spoločnosti na život v pokoji, ktorý však musí ona sama vytvárať! A verejne vyzývam aj médiá, aby sa vrátili k hodnotám, na ktorých si kedysi zakladali! Určite medzi ne nepatrí povzbudzovanie tých najnižších pudov a alibistické šírenie zla a nenávisti.

Milé novinárky a novinári,

považujete sa strážcov demokracie a štvrtú moc v štáte. Tak prosím, pristupujte k vašim článkom či reportážam nielen s očakávaním, koľko klikov a pozretí vám a vášmu zamestnávateľovi prinesú!

Ale aj s vedomím zodpovednosti, ako svojou prácou formujete slovenský národ, čo mu ponúkate ako duševnú potravu a aké hodnoty verejne zastávate. Pretože pokiaľ budete len mechanicky prenášať blato zo sociálnych sietí do svojho vlastného mediálneho priestoru, budeme sa o chvíľu v tom blate všetci brodiť až po uši. Pozrite sa na hrdinov Slovenského

národného povstania a položte si otázku, či Slovensko vie o ich životoch a hodnotách, za ktoré ich nasadzovali.

Spýtajte sa samých seba, či nám všetkým neuniká posledná šanca hovoriť s nimi, počúvať ich cenné skúsenosti a inšpirovať sa ich životnou skúsenosťou. Možno v novinách za rozhovor s nimi nebudete mať toľko lajkov ako za článok, že sa dve celebrity pohádali na sociálnych sieťach a počastovali sa sprškou vulgarizmov.

Možno to nebudú také šokujúce zábery, ako keď si influencer pomýli autoumyváreň so sprchou a svoju priateľku s autom. Ale ak budete písať o hrdinoch Povstania, určite stokrát viac prispejete k povedomiu národa o tom, aké hodnoty sú hodné nasledovania a čím nás naši predkovia zaslúžene inšpirovali.

Vážené dámy, vážení páni,

naši otcovia a dedovia so zbraňou v ruke nebojovali len za svoj vlastný život, ale za osud celého slovenského národa, ktorý sa ocitol na križovatke a práve vďaka ich odvahe si vybral tú správnu cestu. Bojovali proti zlu, ktoré sa chystalo podmaniť si celý svet a ktoré vymazávalo z mapy celé národy len preto, lebo ich považovalo za menejcenné.

Stovky pamätníkov krutosti tohto zla po celom Slovensku svedčia o tom, že aj my sme mali patriť medzi podrobené národy. Aj my sme boli určení na večné otroctvo a vyhynutie a aj o našom osude mala rozhodovať ruka veliaceho esesáka.

Nestalo sa tak aj preto, lebo desaťtisíce statočných mužov a žien sa vzbúрили proti tomuto vopred nalinkovanému osudu a rozhodli sa aj za cenu vlastného života bojovať za ideály slobody, rovnosti a práva na život.

Preto sa dnes pozrime do očí hrdinom Slovenského národného povstania a pripomeňme si našu povinnosť budovať si našu historickú pamäť. Fašistické zlo sa nesmie vrátiť v žiadnej podobe! Ani v nacistickej uniforme, ani v značkovom obleku, ani zamaskované slovami, ktoré síce nespomínajú nacizmus či fašizmus, no sú skrz naskrz presiaknuté nenávisťou!

Nech nám idey Slovenského národného povstania svietia ako maják v týchto hmľistých časoch prekrúcanej pravdy! Nech nám pamiatka aktívnych účastníkov povstania pripomína boj za slobodu, na ktorú môžeme byť ako národ oprávnené hrdí!

Nech obeť účastníkov Slovenského národného povstania neboli a nikdy nebudú márne. Česť a sláva hrdinom Povstania, česť a sláva Slovenskej republike!